

سؤالات خودم را با این پرسش ساده شروع می کنم آخرین مرتبه‌ای که سوار پیکان شدید کی بود؟

مادر اینتایر نامه‌ای داریم که مدیرانمان مرتب محصولات مختلف را سوار می شوند و بعد از سوار شدن فرم مخصوصی داریم که آن را پر می کنند و نظرات خود را از جنبه های مختلف، فنی، ایمنی و کیفیت در آن قید می کنند.

به نظر تان رضایت بخش بود؟

درحال حاضر اکثر سؤالاتی که پرسیده می شود در مورد پیکان است. وقتی می خواهند در مورد صنعت خودرو حرف بزنند و بگویند چرا عقب هستیم و چرا محصولاتمان قدیمی است همه پیکان را به رخ ما می کنند. همه می گویند پیکان طراحی قدیمی دارد و زیبا نیست و امکانات رفاهی اش کم است. ضمن اینکه از تکنولوژی روز هم عقب است. همه اینها را می گویند اما هیچ کس نمی گوید که اگر این را نداشتیم، چه می توانستیم داشته باشیم. شرایط ایران به گونه‌ای بود که همه می خواستند تقاضای بازار را به خودرو پاسخ بگویند و هم از امکانات موجود استفاده شود و در عین حال واردات نیز وجود نداشته باشد. برای پاسخ به یک نیاز ۵۰۰هزار دستگاهی در سال، که تولید داخل هم باشد، نیاز به خط تولید، سالن رنگ، خط پدنه، سازماندهی مناسب، نیروهای کاری آموزش دیده در همه رده ها است. برای این کار هم یک میلیارد دلار و یا هزار میلیارد تومان پول نیاز است. این ها هم منوط به این است که توان و تجربه مدیریت، یک چنین پروژه کلانی را داشته باشیم.

اما در سال ۱۳۷۲ ما با این همه پیش فرض شروع نکردیم. اگر این امکانات و نیازها را داشتیم، تمام این ادراتی که الان گرفته می شود به جا و صحیح بود. ولی ما در یک وضعیت صفر و با حداقل امکانات و نیروها شروع کردیم. تنها چیزی که در اختیار داشتیم کارخانه‌ای بود به نام ایران خودرو، آن هم با ده‌کاری بالا، خطوط تولید ضعیف و تکنولوژی فرسوده.

در سال ۷۲خط تولید پیکان تعطیل شده بود. برای همین است که به زحمت می توانید ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ دستگاه پیکان تولیدی سال های ۶۸ تا ۷۰ را پیدا کنید. کسی به اینها توجه نمی کند. بله

من از صحبت های شما اینطور برداشت می کنم که گویا یک عده مدیر دولتی تصمیم گرفتند از منابع غیر دولتی برای رشد صنعت خودرو استفاده کنند و چون چنین امکاناتی هم داشتند اقدام کردند؟

بله. آنها فضایی را برای استفاده از سرمایه‌های سرگردان ایجاد کردند.

پس در واقع امکانات ویژه استفاده از یک بازار انحصاری را در اختیار یک سری مدیر با نفوذ دولتی قرار دادند؟
خیر به این شکل نبود. یک بازار انحصاری برنامه‌ریزی شده وجود نداشت که ما به دنبال استفاده از امکانات ویژه آن باشیم. در سال ۶۸ تا ۷۰که اوضاع ارزی کشور خوب بود تا توانستند واردات خودرو را تشویق کنند. اما همینکه با مشکلات ارزی مواجه شدند تصمیم گرفتند به جای واردات خودرو، گندم و روغن وارد کنند. چون پولی برای آنها باقی نمانده بود. بنابراین ممنوعیت واردات خودرو برای این نبود تا سرمایه‌ها به سمت تولید خودرو برود، بلکه به این دلیل بود که سرمایه‌ای باقی نمانده بود.

پس به نظر شما چون وضع ارزی دولت خوب نبود. بخش خصوصی و دولتی مانع واردات خودرو شدند و به صورت برنامه‌ریزی شده به دنبال راه‌اندازی یک بازار انحصاری نبودید؟

بله. بازار موجود یک بازار انحصاری مبتنی بر برنامه از پیش طراحی شده نبود.

نمود، اما آن را تبدیل به یک بازار انحصاری کردید؟
ما در حال حاضر به دنبال منطقی کردن بازار هستیم. **چرا این همه اصرار دارید خودرویی را که ۴۰ سال پیش کشور سازنده‌اش آن را غیر قابل اصلاح دانست، اصلاح کنید؟**

ما با این پیکان مرده، صنعت خودرو کشور را زنده کرده‌ایم. سرمایه‌گذاری های مجدد صنعت خودرو با منافع حاصل از تولید پیکان مورد نظر شما تأمین شده است و آن چیزی که موجب اعتماد مجدد مردم به تولید و صنعت ایران شد، همین پیکان است. وقتی هیچ میلی و رغبتی به سرمایه‌گذاری نبود، پیکان میل آنها را

برای خرید مدل های ساده و بدون کولر بود. اما سال گذشته مافقط ۲۰۰دستگاه از آنها را فروختیم. در واقع از ۸۳هزار دستگاه پراپد تولیدی در سال گذشته فقط ۱۲۰۰دستگاه بدون کولر بود. چون مردم سطح مطالبات و خواسته های خود را بالا بردند و فرهنگ استفاده از خودرو را تقویت کردند.

تا چه زمانی باید شاهد تولید پیکان در کشور باشیم؟
تازمانی که توان صنعتی مان به حدی برسد که عرضه و تقاضا را متعادل کنیم. تولید پیکان در دو سه سال گذشته ثابت مانده است. دو سال پیش صد هزار دستگاه پیکان تولید، ۷۰درصد تولید شرکت ایران خودرو بود. امروز این میزان ۲۸ درصد تولید ایران خودرو است. سال بعد این صدهزار دستگاه ۳۰درصد کل تولید خواهد بود. بنابراین تا سه چهار سال دیگر پیکان به تاریخ خواهد پیوست. **قیمت نهایی تمام شده یک دستگاه پیکان در کارخانه چقدر است؟**
پارسال هشتصد میلیارد تومان فروش داشتیم که هشت درصد آن سود است.

منظورم این است که قیمت تمام شده یک دستگاه پیکان که از خط تولید بیرون می آید، برای ایران خودرو چقدر است؟
بستگی به نحوه تأمین منابع مالی مورد نیاز دارد. اگر مشکل تأمین مالی نداشته باشیم، قیمت تمام شده یک رقم است و اگر مشکل تأمین مالی داشته باشیم، یک رقم دیگر می شود.

شما هر دو مورد آن را بگویید؟

پارسال ما هشت درصد سود داشتیم و متوسط قیمت فروش پیکان حدود ۳میلیون و ۹۰۰هزار تومان بوده است. البته پس از کسر مالیات، عوارض و سود مشتری که بستگی به میزان پیش فروش و مدت زمانی که در نوبت دریافت قرار می گیرند، دارند. **پس قیمت تمام شده یک دستگاه خودرو پیکان با در نظر گرفتن هشت درصد سود در کارخانه حدود ۳ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان است؟**

پس چرا در بازار به بیش از ۵/۵میلیون تومان به فروش می‌رسد؟

مردمان کشوری هستیم که زمانی دنیا را زیر سیطره خود داشت. **حالا به چه قیمتی می خواهید این نقش را داشته باشید؟**
این حرف من مربوط به سر نوشت کل کشور است و ربطی به خودروی ملی ندارد. استراتژی کشور باید ایفای این نقش باشد. **بالاخره شما بخش خصوصی هستید یا وابسته به دولت که به دنبال استراتژی کلان برای کشور هستید؟**
اول باید دید مملکت چه می خواهد و چه استراتژی دارد. مملکت اگر نتوانده ده سال آینده‌اش را ببیند فایده ندارد. استراتژی‌ها باید کلان باشد. همینطور یک شرکت کوچک.

اگر فراتر از بنگاه خرد به مسائل توجه می‌کنید، چرا همچنان خودرویی تولید می‌کنید که مصرف سوخت آن دو برابر استانداردهای جهانی است. چرا در این مسأله به مصالح مملکت توجه ندارید؟

ببینید اگر جواب قبلی را نگیرید بعد سؤال هایی می کنید که ذهن را منحرف می کند. من دارم همان سؤال خودروی ملی را جواب می دهم که اصلاً چرا باید خودروی ملی داشته باشیم. **ایران خودرو با تمام سهامدارانش شاید کمتر از دو درصد جامعه ایران را تشکیل دهد. آیا این دو درصد حق دارند از طرف مردم ایران بگویند ما باید خودرو ملی داشته باشیم و به خاطر آن بعضی وقت ها از یکسری امکانات ویژه استفاده کنند و یا به مثابه گروه فشار، بر دولت فشار وارد کنند و از یکسری امتیازات خاص برخوردار شوند؟**

من گفتم هیچ شرکت کوچکی را بدون داشتن چشم انداز ده ساله‌اش نمی توان اداره کرد. خود ما هم در ایران خودرو از سال ۷۴ برنامه هفت ساله ارائه دادیم. هیچ کس بدون داشتن برنامه نمی تواند کار کند.

ما باید بدانیم ده سال آینده در کجای جهان قرار داریم و چه کاره هستیم. باید دید مملکت ده سال دیگر در کجاست. بعد صنعت، خودرو و اقتصادش چیست؟

حالا که شما در جهت سیاست های کلی کشور حرکت می‌کنید، چرا خودروهایی طراحی، تولید و مونتاژ کرده‌اید که قیمت شان بالاتر از توان خرید طبقه متوسط و مصرف کننده

گفت و گو: بهمن احمدی امویی / amouee@outgun.com

ایرانی است؟ وقتی شما نتوانید یک خودرو ارزان طراحی کنید، آنها مجبورند پیکان مصرف کنند و شما هم هرگز خط تولید آن را متوقف نمی‌کنید؟
اتومبیل سمند هم داستان قیمتش همانند پیکان است. ضمن اینکه باید بگویید قیمتش در توان خرید مردم نیست، نه اینکه قیمت بالا است.

فرق نمی‌کند. مهم این است که مصرف کننده ایرانی قادر به خرید آن نیست؟

اگر همین طور جلو برویم، اگر بدون برنامه ده ساله‌ای که نگذاشتی حرفم را جمع بندی کنم جلو برویم تاده سال دیگر به زحمت می توانیم نان و گوشت و خانه‌خودمان را هم تهیه کنیم. خودرو که جای خودش...

من سؤالم این نبود...اجازه بدهید سؤالم را یکبار دیگر به طور مشخص بگویم...
سؤالاتان را عوض نکنید، بگذارید نتیجه‌ای بگیریم و جمع بندی کنیم.

نه سؤل را عوض نمی‌کنم.

من می گویم که شما نمی توانید هیچگاه خودرویی تولید کنید که همه مردم قادر به خرید آن باشند. ما که هیچ، شرکت تویوتا هم نمی تواند.

در این مورد خاص درست می‌گویید، اما اجازه بدهید من یکبار دیگر سؤالم را مطرح کنم، شما در توضیحاتتان گفتید ما در تمام استراتژی هایمان استراتژی های کلی کشور را هم می‌گنجانیم...

من نگفتم، یعنی اصلاً نگذاشتید که بگویم، می‌خواستم بگویم

این استراتژی کجاست و به کجای آن سیر می‌کنیم. خودروی سمند به لحاظ قیمت، در دنیا یک خودروی معمولی و متوسط است. شما به من بگویید چرا نمی‌توانند آن را بخرند. چرا از این زاویه سؤالتان را نمی‌پرسید. درآمد سرانه ایران در حد ونزوئلا و الجزایر است. آنها هم نمی‌توانند این خودرو را بخرند. شما از ایران خودرو انتظار دارید که همه مسائل مملکت را حل کند. مردم را پولدار کند و قدرت خرید آنها را بالا ببرد.

آقای مهندس! اگر ایران خودرو که شما برای آن کار می‌کنید، یک بنگاه است یک مسأله است و اگر وابسته به دولت و به دنبال استراتژی ملی و خودرویی است یک حرف دیگر...

خودرو در صورتی ملی است که یک مصرف کننده طبقه متوسط ایرانی به راحتی بتواند آن را تهیه کند، در غیر این صورت ملی نیست؟

این خودرو گران نیست. مجله خودرو را ورق بزنید. قیمت ها در همه دنیا در همین حدود است. شما یک خودرویی می خواهید که ارزان باشد، زیبا و قشنگ نباشد، کولر نداشته باشد و از امکانات جانبی و ایمنی هم برخوردار نباشد.

آیا شما مغلطه نمی‌کنید؟ هم می‌خواهید همگام با تکنولوژی روز پیشرفت کنید و هم یک خودروی ملی تولید کنید که در توان خرید مردم نباشد، اینها با هم نمی‌خواند.

وقتی شورای اقتصاد تصمیم می‌گیرد ۴۰۰ میلیارد تومان تسهیلات به شما بدهد، امکان انتشار اوراق مشارکت و تأسیس

بانک خصوصی را برای شما فراهم می‌کند و به شما اجازه می‌دهد تولیدات خود را پیش فروش کنید، چیزی که در هیچ

کجای دنیا مرسوم نیست، بازار انحصاری را در اختیار شما قرار می‌دهد و... آیا شما نباید خودرویی تولید کنید که در

توان خرید طبقه متوسط این جامعه باشد؟

من یکی یکی توضیح می‌دهم. پیش فرض هایتان که همه اشتباه است. شورای پول و اعتبار هیچ وقت ۴۰۰میلیارد تومان

برای ما تصویب نکرده است.

الان در دستور کارشان است و در حال بررسی آن هستند...

نه‌ادر دستور کارشان بود. برای افزایش تولید و گردش کارها

رحیم اسماعیلی

در سال ۸۱ما نیاز به دو هزار و ۲۰۰میلیارد تومان داریم. قرار شد ۴۰۰میلیارد تومان آن را به ما تسهیلات بدهند. بانک مرکزی با آن موافق بود. اما شورای پول و اعتبار با آن مخالفت کرد. پس این را از دهنتان خط بزنید. شورای پول و اعتبار فقط بدهی های ما به سیستم بانکی که حدود ۱۲۰میلیارد تومان بود را تصویب کرد. این مبلغ یک شانزدهم نیاز مالی و گردش مالی ایران خودرو است. با این مبلغ فقط می‌توان بیست و پنج هزار دستگاه خودرو تولید کرد. این یعنی این که ما حدود ۲۰۰هزار دستگاه بیش از تسهیلات دریافتی تولید می‌کنیم.

شما کیفیت خودروهای تولیدی‌تان را چقدر قبول دارید.

در واقع می‌خواهم بدانم برگشتی های شما از خط تولید به کارخانه چه میزان است؟

دهنای: بستگی دارد که منظور شما چه نوع خودرویی باشد. در مورد پیکان برگشتی‌ها زیاد است.

برای پیکان چقدر است؟

دهنای: در دوره گارانتی حدود ۱۳/۵ درصد.

در پژو چند درصد است؟

دهنای: ۲/۵ تا ۳درصد است.

استاندارد جهانی آن چقدر است؟

دهنای: برای خود پژو فرانسه ۶درصد است.

پس شما ادعا می‌کنید وقتی پژو در ایران خودرو از تولید

بیرون می‌آید از استاندارد فرانسوی‌اش هم بالاتر است؟

دهنای: من گارانتی را می‌گویم.

منظور من ایراداتی است که مصرف کننده گرفتار آن می‌شود؟

دهنای: اگر کلی بخواهید در پژو حدود هشت و هشت و نیم درصد است.

و در پیکان؟

دهنای: حدود ده تا یازده درصد.

اما شما الان گفتید ۱۳/۵درصد؟

دهنای: من گارانتی را گفتم. کلی پایین تر است.

چندروز پیش وزیر صنایع گفت که خودروسازان انتظارات

ما را برآورده نکرده‌اند. فکر می‌کنید منظورشر از این سخنان چه بوده و ایشان چه انتظاراتی داشتند؟

دهنای: باید دید انتظارات چه بوده است. ما انتظارات

خودمان را هم برآورده نکرده‌ایم. من به عنوان قائم مقام ایران

خودرو راضی نیستم نه از کیفیت محصولات راضی‌ام و نه از این که چرا در این وضعیت هستیم. ما هنوز پنج درصد راهی را که در

نظر داریم، نرفته‌ایم.

ناراضی بودن از انتظاراتی که وزیر صنایع گفتند به این مفهوم

نود که هیچ وقت نباید از کارمان راضی باشیم، بلکه شاید به این مفهوم بود که طرح‌ها و پروژه‌ها را به خوبی به پیش نبرده‌اید؟

دهنای: منظورشان این بوده که سیاستگذاران دولتی هم تا

حالا انتظارات ما را برآورده نکرده‌اند. هیچ کس نبود بگوید

سیاست اقتصاد چیست و سیاست صنعت چه هست و خودروسازان باید چه کارکنند.

پس شما هم سخن وزیر صنایع را نفی نمی‌کنید؟

دهنای: ما زیر نظر وزارت صنایع هستیم و هر چه ایشان

بگوید ما مطاع هستیم اختلافی هم باهم نداریم، حرف ما این است

که مهم ترین مسأله در این بحث‌ها این است که باید استراتژی

صنعتی و اقتصادی کشور مشخص شود.

جواد دهنادی

ایراداتی را که شما می‌گیرید و با دیگران می‌گویند، ما خودمان هزار برابر آن را می‌دانیم. اگر چه طراحی پیکان مربوط به چهل سال پیش و خراب و داغان است اما ما آن را زنده کردیم و مبنایی برای صنعت خودروسازی کشور شد.

بله. ما می‌دانیم که در آن سال‌ها، پیکان باید کنار گذاشته می‌شد و یک محصول جدید که فاصله زیادی با تکنولوژی روز نمی‌داشت، جایگزین آن می‌شد، اما کشور در آن زمان سرمایه انجام این کار را نداشت. برنام‌ه این بود که از تولیدات همان خط فرسوده و قراضه پیکان، برای راه‌اندازی خطوط جدید تولید و مدل‌های جدید خودرو، سرمایه‌گذاری شود. ما با پول‌های حاصل از پیکان قطعه‌سازی و صنعت خودرو کشور را ایجاد کردیم. شاید الان وضعیت ارزی کشور خوب و امکان واردات خودرو و قطعه وجود داشته باشد. اما در گذشته اینطور نبود و معلوم هم نیست که سال آینده چطور باشد.

اما اینها همه بر خلاف آن چیزی است که در سال ۶۹در شورای اقتصاد به تصویب رسید. شما الان به سابقه تاریخی آن مراجعه کردید. چرا وقتی شورای اقتصاد تصویب کرد ایران نباید ساخته شود و حرف از خودروی ملی فعلاً نایجابست، شما به دنبال خودروی ملی رفتید. شورای اقتصاد بر این باور بود که ایران توان تولید خودروی روز و با کیفیت و تکنولوژی بالا را ندارد و باید با یک شرکت اروپایی و آسیایی، شریک شود. به یاد می‌آورد آقای مهندس اسماعیلی؟

نه!یادم نمی‌آید شورای اقتصاد چنین تصمیمی گرفته باشد.

بله در سال ۶۹تصمیم گرفتند شد که نباید روی

خودروسازی سرمایه‌گذاری کنیم؟

من سال ۶۹در سایپا بودم. اخبار شورای اقتصاد را هم داشتم. شورای اقتصاد اگر تصویب کرد که نباید روی خودروسازی سرمایه‌گذاری کنیم به این دلیل بود که منبع برای سرمایه‌گذاری نداشتیم ضمن اینکه من اصلاً چنین چیزی را نشنیده‌ام.

یکی از تصمیمات شورای اقتصاد در سال ۶۹همین بود.

آن موقع آقای نژادحسینیان وزیر صنایع بودند. به یاد

نمی‌آورد؟

اصلاً اینطور نیست. یعنی قطعاً نیست. چون من اخبار آن

موقع را خبر دارم.

ممکن است به صورت شفاهی و کلامی چنین نظر و

تصمیمی داشته باشند. اما هیچ سند و مدرکی دال بر این مدعا

وجود ندارد البته اگر خود من عضو شورای اقتصاد بودم، تصویب

می‌کردم که نباید در خودروسازی سرمایه‌گذاری کنیم.

پس چرا بر خلاف نظر و میل خودتان تصمیم به

سرمایه‌گذاری گرفتید؟

غیر دولتی‌ها و بخش خصوصی سرمایه‌گذاری کردند. آنها

از منابع دولت استفاده نکردند.

تعریف شما از غیر دولتی‌ها چیست؟

یعنی به هیچ وجه از منابع دولتی و از خزانه دولت و از درآمد

نفت و مالیات برای خودروسازی هزینه‌نشده است، یک عده مدیر

به این نتیجه رسیدند که یک سری منابع مالی سرگردان در جامعه

است که باید برای هزینه کردن آنها در راه درست برنامه‌ریزی کرد.

آنها دلال‌های ارزان خود را در پالایشگاه و پتروشیمی هزینه

کردند کسی هم نبود که به آنها بگوید در کجا سرمایه‌گذاری کنید.

خوب کاری هم کردند. ولی این برچسب‌ها را به صنعت خودرو

نزدید.